

**Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Факультет інформаційних технологій та економіки
Кафедра обліку і фінансів**

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної ради
факультету протокол №1 від 26 серпня 2025р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету інформаційних
технологій та економіки
_____/Тетяна ШТЕРМА/
«__» _____ 2025 р.

**СИЛАБУС
обов'язкової навчальної дисципліни
«Економіка підприємства»**

Освітньо-професійна програма:	<u>Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u>
Спеціальність:	<u>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u> <u>D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u>
Галузь знань:	<u>07 «Управління та адміністрування»</u> <u>D «Бізнес, адміністрування та право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>Інформаційних технологій та економіки</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>
Розробники:	<u>Штерма Тетяна Василівна, доктор економічних наук, професор кафедри обліку і фінансів</u> <u>Кускова Валентина Григорівна, старший викладач кафедри обліку і фінансів</u>
Профайл викладача	<u>https://bukuniver.edu.ua/university/rektorat/</u> <u>https://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/ite-faculty/department-of-accounting-and-finance/</u>
E-mail:	<u>sht.tatjana@gmail.com</u>
Консультації	четвер з 10.00 до 16.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Дисципліна «Економіка підприємства» охоплює всі ключові розділи прикладної економіки, організації та забезпечення ефективного господарювання на рівні основної структурної ланки суспільного виробництва, дає необхідну сукупність теоретичних і практичних знань з управління ринковою економікою на сучасному етапі її розвитку в Україні. Економіка підприємства це про ефективність виробництва, шляхи і методи досягнення підприємством найкращих результатів при найменших затратах. Сучасна практика господарювання на ринкових засадах підтверджує, що результативність будь-якої виробничо-господарської та комерційної діяльності залежить передусім від компетентності та творчої активності управлінських кадрів, достатньо глибокого знання ними конкретної економіки, законодавчої бази та соціальних аспектів господарювання.

Дисципліна «Економіка підприємства» є складовою навчального плану, вона є нормативною і базовою для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, побудована відповідно до вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS) і містить 4 кредити. Форма підсумкового контролю – іспит.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є формування знань з основних розділів прикладної економіки, організації та результативності господарювання на рівні первинної ланки суспільного виробництва.

Основні завдання навчальної дисципліни полягають у засвоєнні теорії та методологічних засад економіки підприємства та набутті практичних навичок управління підприємством у конкурентному середовищі, формуванні вмінь ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу, забезпеченні розширеного самовідтворення на основі інвестиційно-інноваційної моделі розвитку.

Предметом дисципліни «Економіка підприємства» є закономірності функціонування та розвитку підприємств у ринкових умовах, зокрема, методи та способи ефективного поєднання та використання ресурсів для досягнення цілей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати:

- сутнісну характеристику підприємства як суб'єкта господарювання та його роль в ринковій економіці;
- особливості організації та регулювання розвитку підприємства в Україні;
- методи і принципи управління підприємством;
- кадрову політику і особливості управління персоналом підприємства;
- особливості формування виробничої програми підприємства;
- сутність і структуру основних та оборотних засобів підприємства;
- основні показники якості та методики визначення конкурентоспроможності продукції підприємства;
- сучасні форми і системи оплати праці;
- сутність та джерела інвестицій;
- основні фінансові показники діяльності підприємства та оцінки його економічної ефективності;
- сутність прибутку як економічної категорії;
- принципи розподілу і використання прибутку на підприємстві;
- сутність антикризового управління підприємства;

вміти:

- організувати та започаткувати підприємницьку діяльність;
- самостійно розробляти організаційну і виробничу структури управління підприємством;
- обирати оптимальну модель управління підприємством;
- аналізувати забезпеченість підприємства персоналом;

- визначати ефективність використання основних засобів підприємства;
- визначати потреби підприємства в обігових коштах та ефективність їх використання;
- визначати безбитковий об'єм виробництва і реалізації продукції;
- складати плани та бюджети розвитку підприємства;
- проводити оцінку фінансового стану підприємства на базі розрахунку коефіцієнтів рентабельності, платоспроможності, фінансової стійкості і ділової активності;
- розробляти та впроваджувати положення щодо забезпечення економічної безпеки підприємства.

3. Пререквізити

Вивчення дисципліни «Економіка підприємства» ґрунтується на знаннях з освітніх компонентів «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Статистика».

4. Компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні компетентності (СК)

- СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
- СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
- СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
- СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.
- СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.
- СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.
- СК12. Здатність до формування та вдосконалення механізму фінансового забезпечення функціонування та розвитку суб'єктів підприємницької діяльності.

Програмні результати навчання (ПР):

- ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.
- ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР25. Формувати та вдосконалювати механізм фінансового забезпечення для функціонування та розвитку суб'єктів підприємницької діяльності.

5. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Підприємництво в сучасній системі господарювання. Ресурсне забезпечення.

Тема 1. Теорії підприємств і основи підприємництва

Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми

Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємства

Тема 4. Структура та управління підприємством

Тема 5. Ринок і продукція

Тема 6. Планування діяльності підприємства

Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці

Тема 8. Капітал підприємства

Змістовний модуль 2.

Інноваційна діяльність. Організація виробництва, його ефективність, економічна безпека та антикризова діяльність.

Тема 9. Інвестиції

Тема 10. Інноваційна діяльність

Тема 11. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства

Тема 12. Організація виробництва

Тема 13. Витрати на виробництво та реалізацію продукції

Тема 14. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

Тема 15. Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація.

Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства

6. Методи навчання. Система контролю та оцінювання результатів навчання.

Способи організації пізнавальної діяльності студентів, спрямовані на засвоєння знань, формування умінь і навичок, що базуються на основі груп **методів навчання**:

- теоретичні методи;
- практичні методи;
- інтерактивні методи;
- методи самостійної роботи.

Система контролю поєднує сукупність методів і форм оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти.

Методи оцінювання:

- усне опитування - (0-2 бали);
- письмове опитування - (0-2 бали);
- тестування; (0-2 бали);
- презентація результатів виконаних завдань, доповіді; (0-5 балів);
- аналітичні звіти; (0-5 балів);
- розв'язування практичних ситуацій; (0-2 бали);
- отриманий сертифікат з неформального, інформального навчання - (5 балів);
- публікація тез чи статті (5 балів);
- модульна контрольна робота (10 балів).
- підсумковий контроль – іспит (0-30 балів).

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять, самостійної роботи впродовж семестру, модульних контрольних робіт за накопичувальною системою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати неформального та інформального навчання, наукової роботи).

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за певний період навчання студентів. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за шкалою, що використовується у закладі вищої освіти та фахової передвищої освіти	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	80-89	4 (добре)
C	70-79	
D	60-69	3 (задовільно)
E	50-59	
FX	35-49	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
F	1-34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Іспит:

Поточний контроль		Іспит	Загальна кількість балів
Модуль I	Модуль II		
35	35	30	100

Політика академічної доброчесності

Студент зобов'язаний ознайомитися з Положенням про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет» та неухильно його дотримуватися. Текст документа розміщено у відкритому доступі на офіційному сайті університету. В освітньому процесі студент має виявляти дисциплінованість, ввічливість, доброзичливість, чесність і відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт заборонені. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Дозволяється використання інструментів штучного інтелекту за умови дотримання принципів академічної доброчесності.

7. Література

Основна

1. Конституція України URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
2. Бюджетний кодекс України URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Митний кодекс. URL: <https://precedent.ua/4495-17>
5. Економіка підприємства : підручник/під заг. ред. д.е.н.,проф. Ковальської Л.Л. та проф.Кривовязюка І.В.. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. – 620с.
6. Економіка підприємства: навчальний посібник/ О.І.Лисак, Л.О.Андрєєва, Л.О.Болтянська.-Мелітополь: Люкс, 2020. – 272 с.
7. Економіка підприємства: підручник/ за заг. Ред.Л.Г.Ліпич. – Луцьк: Вежа-Друк,2021. - 767с.
8. Економіка і бізнес: підручник/ за ред. д.е.н., проф. Л.Г.Мельника, д.е.н., проф. О.І.Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316с.
9. Економіка підприємства: навч. посіб. (у схемах і таблицях) / кол. авт.; ред. Фісуненко П. А. - Дніпро : ДДУВС, 2024. - 150 с.
10. Економіка підприємства : підручник : у 3 т. / Харків. нац. автомоб.-дор. ун-т ; за ред. А. В. Непрана, І. Ю. Шевченко. – Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024. – Т. 1. – 537 с.
11. Шандова Н.В., Мешкова-Кравченко Н.В., Латкіна С.А. Економіка підприємства: навч. посіб. Херсон: Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В.С. 2021. 335 с.
12. Кадровий менеджмент та управління в кризових ситуаціях підприємства. Штерма Т.В., Маниліч М.В. Формування ринкових відносин в Україні.: зб. наук. праць. 140(12(271)) 2023. С. 73-81. URL:<https://doi.org/10.5281/zenodo.10664515>
13. Облікове, контрольне та аналітичне забезпечення управління діловою активністю суб'єкта господарювання. Штерма Т.В., Євдокименко В.К., Рошко Н.Б. Міжнародний науковий економічний журнал «Бізнес Інформ». 2023. №12. С. 254-262. URL: https://www.business-inform.net/article/?year=2023&abstract=2023_12_0_254_262
14. Трудовий потенціал і реінжиніринг бізнес-процесів на підприємстві. Штерма Т.В. Підприємництво і торгівля : зб. наук. праць. 2023. Вип. 39. С.242-248. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/pidpr-torgi/article/view/1504/1415>
15. Роль менеджменту у фінансовій санації підприємства. Штерма Т.В. Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць. 2024. №3 (274). С.92-99. URL: <http://dndiime.org/wp-content/uploads/2024/06/3-2024.pdf>

Допоміжні джерела інформації

1. Аудиторська палата України. URL: <http://www.apu.com.ua>
2. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
3. Державна аудиторська служба України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
4. Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>

5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Державна служба фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/index.php?lang=uk>
7. Державна фіскальна служба України. URL: <http://sfs.gov.ua>
8. Кабінет Міністрів України . URL: <http://www.kmu.gov.ua>
9. Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>
10. Міністерство закордонних справ України . URL: <http://www.mfa.gov.ua>
11. Міністерство соціальної політики України. URL: <http://www.mlsp.gov.ua>
12. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
13. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.
14. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
15. Пенсійний фонд України. URL: <http://www.pfu.gov.ua>.
16. Рахункова палата України. URL: <http://www.acrada.gov.ua/control/main/uk/index>